

SAMOCHÓD OSOBOWY W DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ OSOBY FIZYCZNEJ

Aspekty podatkowe

Radostaw Kowalski

SZKOLENIE ONLINE

Wolters Kluwer

SAMOCHÓD OSOBOWY W DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ OSOBY FIZYCZNEJ

Aspekty podatkowe

Radostaw Kowalski

Zamów książkę w księgarni internetowej

profinfo.pl
księgarnia internetowa

Stan prawny na 25 czerwca 2024 r.

Wydawca
Grzegorz Jarecki

Redaktor prowadzący
Dorota Lebedzińska

Opracowanie redakcyjne
Anna Kunz

Projekt okładek serii
Wojtek Janikowski, Przemek Dębowski

prawolubni

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Szanujemy prawo i własność
Więcej na www.legalnakultura.pl
Polska Izba Książki

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2024

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.
Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. +48 728 313 462
e-mail: PL-ksiazki@wolterskluger.com

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	7
Przedmowa.....	9
Wstęp.....	11
Rozdział 1	
Samochody w VAT przedsiębiorcy	13
1. Definicja pojazdu samochodowego	13
2. VAT naliczony od samochodów osobowych – ograniczenie 50%.....	15
3. VAT naliczony od samochodów osobowych – ogólnie o wyjątkach od stosowania ograniczenia 50%.....	25
4. Zakupy samochodowe do wyłącznego używania w działalności gospodarczej.....	26
5. Pojazdy samochodowe przeznaczone do przewozu co najmniej 10 osób, łącznie z kierowcą.....	28
6. Samochody wykorzystywane wyłącznie na potrzeby prowadzonej działalności – cechy konstrukcyjne pojazdu	28
7. Samochody wykorzystywane wyłącznie do potrzeb prowadzonej działalności – ewidencja i VAT-26	40
7.1. Zasady używania pojazdu.....	41
7.2. Ewidencja przebiegu	43
7.3. Zgłoszenie VAT-26	56
8. Samochody wykorzystywane wyłącznie na potrzeby prowadzonej działalności – wynajem i odsprzedaż.....	64

9. Korekta kwoty VAT naliczonego przy zmianie sposobu wykorzystania pojazdu	70
10. VAT należny od samochodu osobowego	77
10.1. Używanie samochodów na potrzeby prywatne	77
10.2. Sprzedaż pojazdu	79

Rozdział 2

Samochody osobowe w ustawie o PIT a działalność

gospodarcza osoby fizycznej	83
1. Amortyzacja samochodów osobowych	85
2. Czynsze i opłaty leasingowe w kosztach	89
3. Ubezpieczenie w kosztach	92
4. Koszty eksploatacji	93
5. Sprzedaż samochodu będącego środkiem trwałym i pojazdu poleasingowego	97

PRZEDMOWA

Czy osoba fizyczna może prowadzić działalność gospodarczą bez wykorzystania samochodu osobowego? Zapewne w wielu przypadkach jest to możliwe, zwłaszcza lockdown covidowy pokazał, że znaczną część spraw możemy załatwić zdalnie, nie musimy dla krótkiego spotkania pokonywać dziesiątek czy setek kilometrów, a nawet pilne zakupy może nam dostarczyć kurier, notabene samochodem, ale to jego problem...

Można, ale to nie znaczy, że trzeba, tym bardziej że polscy przedsiębiorcy odwracają się od pojazdów, rezygnują z samochodów w działalności gospodarczej, a dokładniej z ich kupowania, brania w leasing czy w najem „na firmę”.

Dla części przedsiębiorców samochód to jednak wciąż narzędzie pracy, urządzenie przydatne w działalności, a korzystanie z niego to wygodniejsze rozwiązanie niż korzystanie z komunikacji publicznej czy innych form transportu (np. taksówek). W praktyce okazuje się niejednokrotnie, że z kontrahentem lepiej i bardziej efektywnie, a może przyjemniej jest spotkać się osobiście, z kolei zakupy można dokonać szybciej lokalnie, nie czekając na przesyłkę kurierską. Jednym słowem, samochód cały czas się przydaje. No i jeszcze kwestia prestiżu (czasami), a przecież jakoś też trzeba dowieźć dzieci do szkoły, pojechać na długi weekend, na wakacje, nawet jeżeli jest to przejazd na lotniskowy parking. Bo dla osób fizycznych będących przedsiębiorcami niejednokrotnie samochód „służbowy”, służący wykonywanej działalności gospodarczej, to jednocześnie samochód prywatny, samochód dla małżonka, a czasami również dla dorosłych dzieci, które korzystają z niego na swoje własne

WSTĘP

Truizmem będzie stwierdzenie, że polski prawodawca podatkowy nie-szczególnie przepada za samochodami osobowymi czy – odpowiednio – pojazdami samochodowymi (jak je określa w ustawie o VAT), a dokładniej z fiskalnymi skutkami ich nabywania czy używania i wykorzystywania w działalności gospodarczej.

Być może jest to powodowane w istocie nieaktualnym już w swojej ogólnej formie założeniem, że samochód osobowy to urządzenie z natury swojej luksusowe, a korzystanie z niego to swoisty przywilej. A może raczej działaniom autorów przepisów podatkowych dotyczących takich pojazdów wydaje się, że samochody przedsiębiorców są wykorzystywane w głównej mierze na ich potrzeby prywatne i osobiste? Można by tutaj szukać odpowiedzi i motywów takich, a nie innych działań legislacyjnych, jednak nie one są najważniejsze. Istotne jest to, że zarówno w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych, jak i w przepisach normujących podatek od towarów i usług znajdziemy szczególne unormowania odnoszące się do pojazdów samochodowych (VAT) i samochodów osobowych (PIT). Podobnie jest zresztą w ustawie o CIT czy o akcyzie, ale akurat te podatki nie są przedmiotem analizy w niniejszej publikacji (zainteresowanych tymi zagadnieniami zapraszam do lektury książki: *Rozliczenia podatkowe związane z używaniem samochodów w działalności gospodarczej*).

To oznacza, że w pierwszej kolejności należy wyraźnie wskazać, co to są te samochody, którym ustawodawca podatkowy poświęca szczególne regulacje, i jakie pojazdy należy zaliczyć do tej grupy. Odpowiedź może wydawać się jasna i prosta, wszak „koń, jaki jest, każdy widzi”, jednak

tym razem nie do końca tak właśnie jest, bo w obu tych ustawach zamieszczone zostały definicje normatywne, którymi należy posługiwać się, stosując przepisy dotyczące pojazdów samochodowych (VAT) czy – odpowiednio – samochodów osobowych (PIT).

W praktyce często zestawiane są ze sobą definicje z obu ustaw podatkowych, a w przepisach ustawy o PIT w części regulacji prawodawca wprost odsyła do ustawy o VAT nie tylko na poziomie definicji, ale również uzależniając skutki w podatku dochodowym przy rozliczeniu kosztów podatkowych od tego, jak dany pojazd jest klasyfikowany w VAT. Stąd w pierwszej kolejności przyjrzymy się zasadom obowiązującym w podatku od towarów i usług, definicji pojazdu samochodowego, ograniczeniom dotyczącym podatku naliczonego, by następnie zająć się kosztami uzyskania przychodu.

Podjmując decyzje związane z nabyciem czy wzięciem w używanie samochodu, nie można kierować się li tylko tym, co stanowi, a co nie jest podatkiem naliczonym czy możliwymi do rozliczenia kosztami podatkowymi. Ważne jest również to, jakie konsekwencje wystąpią w przyszłości, w momencie zbycia pojazdu. O tym również – w kolejnych rozdziałach publikacji.

Rozdział 1

SAMOCHODY W VAT PRZEDSIĘBIORCY

1. Definicja pojazdu samochodowego

Wywołując hasło: „samochody w VAT”, niejako automatycznie kierujemy się ku podatkowi naliczonemu. Istotnie, podatnik, w tym osoba fizyczna, który zdecydował się na wykorzystywanie w prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej samochodu, którego dopuszczalna masa całkowita nie przekracza 3,5 tony, czyli takiego, którym mogą kierować posiadacze prawa jazdy kategorii B, musi w pierwszej kolejności, często jeszcze przed zakupem czy podpisaniem umowy leasingu bądź najmu, ustalić, jaki status w VAT mają jego wymarzone cztery kółka. Ale uwaga! Jak za chwilę się przekonamy, ten sam problem dotyczy zwolenników jednoślądów, jak również trójkołowców.

Próżno szukać w ustawie o VAT definicji samochodu osobowego. W słowniczku ustawowym prawodawca wyjaśnia jedynie, co to jest pojazd samochodowy dla podatku od towarów i usług. Według definicji normatywnej, tj. mającej zastosowanie na gruncie VAT, jest to pojazd samochodowy w rozumieniu przepisów o ruchu drogowym o dopuszczalnej masie całkowitej nieprzekraczającej 3,5 tony.

Jak zatem widać, dopuszczalna masa całkowita ma kluczowe znaczenie, bo wskazanie na nią w definicji podatkowej decyduje o tym, iż wszelkie pojazdy, których dopuszczalna masa całkowita jest większa niż ta wskazana przez ustawodawcę, automatycznie nie są objęte szczególnymi ograniczeniami właściwymi dla pojazdów samochodowych, w praktyce

często określanymi po prostu samochodami osobowymi (co dla VAT nie jest do końca właściwym określeniem).

Ważne!

W przypadku pojazdów o dopuszczalnej masie całkowitej przekraczającej 3,5 tony ustawodawca nie wprowadził szczególnych „samochodowych” ograniczeń wysokości podatku naliczonego!

Wobec tego, że ustawodawca zamieścił w definicji podatkowej odesłanie do przepisów o ruchu drogowym, należy sięgnąć do takich regulacji i już po pobieżnej lekturze można domyśleć się – co potwierdza praktyka – że nie w każdym przypadku ustalenie, co jest, a co nie jest pojazdem samochodowym, to proste zadanie. Zauważyć należy, że nie mamy tutaj najprostszego z możliwych odesłania, tj. wskazania na znajdującą się w ustawie – Prawo o ruchu drogowym definicję samochodu osobowego (który ma swój własny opis w ustawie – Prawo o ruchu drogowym), a przywołuje definicję pojazdu samochodowego. Według ustawy – Prawo o ruchu drogowym pojazdem samochodowym jest **pojazd silnikowy**, którego konstrukcja umożliwia jazdę z prędkością przekraczającą 25 km/h, ale pojazdem takim nie jest ciągnik rolniczy.

Od razu musimy wyjaśnić, w ślad za prawodawcą, że pojazdem silnikowym jest pojazd wyposażony w silnik, z wyjątkiem:

- motoroweru,
- pojazdu szynowego,
- roweru,
- wózka rowerowego,
- hulajnogi elektrycznej,
- urządzenia transportu osobistego,
- wózka inwalidzkiego.

Biorąc pod uwagę zakres powyższej definicji, a także uwzględniając to, że pojazd to środek transportu przeznaczony do poruszania się po drodze oraz maszyna lub urządzenie do tego przystosowane, z wyjątkiem urządzenia wspomagającego ruch, na potrzeby VAT pojazdami samochodowymi są nie tylko samochody osobowe *sensu stricto*, ale również np. motocykle, czterokołowce (quady, o ile nie są to ciągniki rolnicze

– zob. np. interpretacje indywidualne Dyrektora KIS: z 16.03.2022 r., nr 0114-KDIP4-2.4012.6.2022.2.MC; z 21.12.2023 r., nr 0113-KDIPT1-3.4012.653.2023.3.OS), pojazdy trójkołowe.

Dla części czytelników zaskakujące może być to, że definicja pojazdu samochodowego w ustawie o VAT jest tak krótka i sprowokuje pytanie o chociażby „samochody z jednym rzędem siedzeń”, samochody specjalne itp. Jednym słowem, o całą gamę pojazdów, które, mimo iż ich dopuszczalna masa całkowita nie przekracza 3,5 tony i można nimi kierować, legitymując się prawem jazdy kategorii B, to jednak są dla VAT „samochodami ciężarowymi”.

Ustawodawca podatkowy zastosował tutaj szczególne rozwiązanie i – inaczej niż np. w ustawie o PIT – szeroko zdefiniował pojęcie pojazdu samochodowego, by następnie, wprowadzając ograniczenia podatku naliczonego, zastosować odstępstwa dla określonych grup pojazdów. Jednym słowem również wybrane samochody specjalne, z jednym rzędem siedzeń itp., są pojazdami samochodowymi, do których generalnie mają zastosowanie przepisy limitujące VAT naliczony, tyle że po spełnieniu odpowiednich warunków normatywnych podatnicy zyskują prawo do niestosowania wobec nich ograniczenia podatku, co oznacza, że spełniony warunki, podatnik stosuje wyjątek od wyjątku (którym przecież jest ograniczenie VAT naliczonego dla pojazdów samochodowych). Istotnie, dla mniej wprawionego podatnika konstrukcja taka, przynajmniej przy pierwszym poznaniu, może wydawać się nieco skomplikowana.

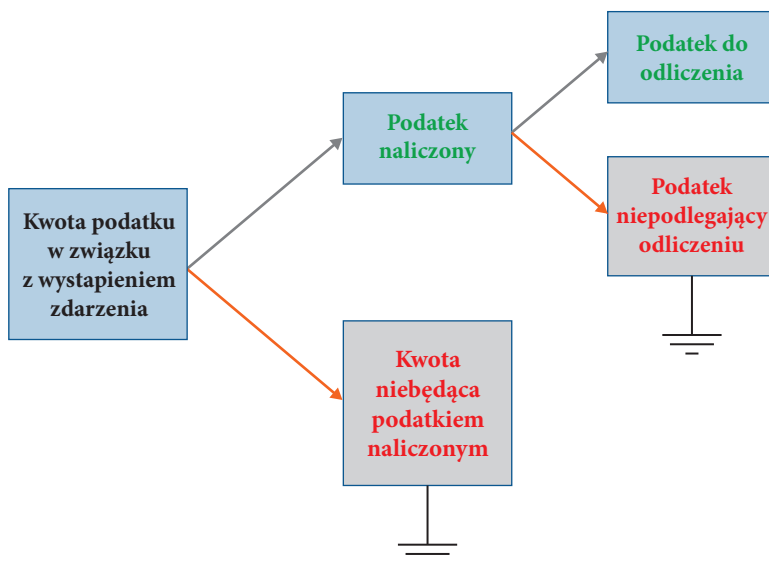
2. VAT naliczony od samochodów osobowych – ograniczenie 50%

O ile oczywiście jest, że VAT to nie tylko kwestia wyznaczania kwot podatku naliczonego i jego odliczanie, o tyle w przypadku pojazdów samochodowych to właśnie ta część rozliczeń podatkowych budzi największą emocji i wątpliwości podatników. Niewątpliwie bowiem podstawowym i kluczowym zagadnieniem podatkowym w VAT dotyczącym samochodów jest identyfikacja kwoty podatku naliczonego.

Podkreślić trzeba, że wbrew mylnemu przekonaniu części podatników, w przepisach nie są zapisane szczególne zasady wyznaczania kwoty podatku do odliczenia, a dopiero VAT naliczonego. Co to oznacza?

Nim zostanie ustalone, jaka część VAT podlega odliczeniu, wpierv należy zidentyfikować kwotę podatku naliczonego.

Rysunek 1. Ogólna zasada rozliczania VAT

Źródło: opracowanie własne.

Jeżeli osoba fizyczna wykonuje wyłącznie działalność gospodarczą opodatkowaną VAT i zakupy są wyłącznie z nią powiązane, to co do zasady cały VAT zawarty w nabywanych towarach czy usługach, a także rozpoznawany z tytułu importu towarów czy w związku z rozliczeniem odwrotnego opodatkowania (np. WNT czy import usług) stanowi podatek naliczony.

Gdyby taki podatnik wykonywał w ramach prowadzonej działalności również sprzedaż zwolnioną i stosował odliczanie częściowe (tj. za pomocą proporcji), wówczas od zakupów związanych ze sprzedażą zwolnioną i niezvolnioną (tzw. mieszana) odliczałby VAT określony za pomocą wskaźnika proporcji.

Takie są ogólne reguły, ale przy pojazdach samochodowych zastosowanie mają szczególne mechanizmy. Podatnik wykorzystujący w prowadzonej działalności gospodarczej pojazd samochodowy zobligowany jest do wyodrębnienia spośród dokonanych przez siebie zakupów te, które powinny być sklasyfikowane jako wydatki związane z pojazdami samochodowymi.

W przypadku takich wydatków kwotę podatku naliczonego stanowi jedynie 50% kwoty podatku:

- 1) wynikającej z faktury otrzymanej przez podatnika;
- 2) należnego z tytułu:
  - a) świadczenia usług, dla którego zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 4 ustawy o VAT podatnikiem jest ich usługobiorca (import usług),
  - b) dostawy towarów, dla której zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 5 ustawy o VAT podatnikiem jest ich nabywca (opodatkowanie towarów przez nabywcę),
  - c) wewnątrzspółnotowego nabycia towarów (WNT);
- 3) należnego, w przypadku, o którym mowa w art. 33a ustawy o VAT – czyli importu towarów z rozliczeniem VAT należnego w procedurze uproszczonej;
- 4) wynikającej z otrzymanego dokumentu celnego, deklaracji importowej w przypadku, o którym mowa w art. 33b ustawy o VAT, oraz z decyzji, o których mowa w art. 33 ust. 2–3 oraz art. 34 ustawy o VAT – czyli opodatkowanie VAT importu towarów na zasadach ogólnych.

Podkreślić trzeba, że jest to limitowanie wyłącznie procentowe, co oznacza, że nie ma kwotowego, nominalnego ograniczenia VAT naliczonego.

Publikacja odpowiada na pytania dotyczące podatkowych konsekwencji wykorzystywania samochodów osobowych w działalności gospodarczej przez przedsiębiorców będących osobami fizycznymi. Książka ma charakter praktyczny – autor proponuje konkretne rozwiązania, uwzględniając przy tym interpretacje indywidualne i orzeczenia sądów.

W opracowaniu omówiono m.in.:

- pojęcie pojazdów samochodowych (w myśl ustawy o VAT) i samochodów osobowych (w ustawie o PIT), a także, jakie pojazdy należy zaliczyć do tej grupy;
- ograniczenia dotyczące podatku naliczonego;
- koszty eksploatacji;
- konsekwencje podatkowe w momencie zbycia pojazdu.

Do książki dołączone jest szkolenie dostępne na stronie www.profinfo.pl/materialy-dodatkowe.

Publikacja przeznaczona jest dla doradców podatkowych i księgowych oraz dla przedsiębiorców, którzy wykorzystują lub planują wykorzystać samochody osobowe w swojej działalności.

Radostaw Kowalski – doradca podatkowy, prawnik praktyk, specjalizuje się w zagadnieniach związanych z podatkami pośrednimi, bezpośrednimi – gospodarczymi oraz postępowaniem przed organami podatkowymi i sądami administracyjnymi; autor wielu publikacji z zakresu prawa podatkowego, gospodarczego, windykacji należności (m.in. w LEX Księgowość); wykładowca i szkoleniowiec na kursach dla administracji publicznej i biznesu.

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA: +48 801 044 545

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLWUER.PL

WWW.PROFINFO.PL

CENA 159 ZŁ (W TYM 5% VAT)